

Sprawozdanie z działalności
Komitetu Opieki nad Zabytkami Kultury Żydowskiej w Tarnowie
za rok 2020

Komitet Opieki nad Zabytkami Kultury Żydowskiej w Tarnowie powstał w 1988 roku. Celem Komitetu jest opieka nad zabytkami kultury żydowskiej na terenie byłej Galicji. Komitet ponadto popularyzuje wiedzę o historii i kulturze Żydów polskich, dąży do zbliżenia między Polakami/ chrześcijanami i Żydami, wspiera i organizuje przedsięwzięcia badawcze i naukowe związane z kulturą i zabytkami żydowskimi w byłej Galicji a także historią i kulturą innych mniejszości zamieszkujących ten region.

Od 1 stycznia 2019 Komitet posiada nowy własny lokal - Biuro Komitetu - przy Placu Rybnym nr 5, z oknami wychodzącymi na Plac Starej Synagogi, gdzie znajduje się zabytkowa bima, pozostałość po zniszczonej przez Niemców Starej Synagodze.

Sprawozdawczy rok 2020 był rokiem szczególnym. Pandemia zrujnowała większość planów. Zrezygnowaliśmy z realizacji znacznej części zaplanowanych projektów. Ograniczyliśmy naszą aktywność. Jednak część projektów, czasem w okrojonej formie – udało się zrealizować. Pandemia była też jednym z powodów bankructwa współpracującego z nami Gerry Vineberga, który we wrześniu opuścił Polskę, pozostawiając wielkie długi, również w stosunku do Komitetu. Komitet stał się stroną reprezentującą grono właścicieli sprzętów i towaru pozostawionego przez Vineberga w zlikwidowanej kawiarni Nosh wobec właściciela lokalu, który zarekwirował jego majątek na poczet długu.

W marcu Komisja reprezentująca Urząd Marszałkowski dokonała szczegółowej kontroli realizacji Projektu (RPMP.06.01.01-12-00152/16) **Renowacja zabytkowego cmentarza żydowskiego w Tarnowie**, dofinansowanego z Funduszy Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego. Przypomina się, że **wartość całego Projektu wynosiła 2 992 685,06 zł (ok. 880 000 USD)**, a terminem zakończenia Projektu był 31 grudnia 2019 r. Ogólny rezultat kontroli jest dla Komitetu pomyślny. Jednakże z powodu formalnych zaniedbań firmy realizującej główną część Projektu, która zbankrutowała przed ukończeniem robót, na Komitet spadł obowiązek uzupełnienia sporej ilości dokumentacji niezbędnej do formalnego rozliczenia wydatkowanych środków. Ostatnie dokumenty zostały przekazane Komisji przed końcem roku i zapewne na początku roku 2021 sprawa ostatecznego rozliczenia Projektu zostanie zamknięta.

Ostatnia faktura wystawiona przez wykonawcę prac na cmentarzu, zapłacona w 2019 r. wyniosła - 310 000 zł. Kwota ta została pokryta z pożyczek od Prezesa Adama Bartosza – (110 000 zł/29 730 USD) i od Syndyka masy upadłościowej zbankrutowanego Przedsiębiorstwa Wielobranżowego ELTAR – (200 000 zł/54 054 USD). W trakcie roku Komitet dokonał spłaty części zobowiązań wobec Syndyka – (48 000 zł). Zobowiązania Komitetu na dzień 31 12 2020 r. wynoszą 262 000 zł/70 810 USD. Obecnie oczekujemy na ostateczne rozliczenie i zwrot kwoty 289 118,25 zł/78 140 USD (75% zapłaconej ostatniej faktury na koniec 2019 r.).

Zrealizowane projekty:

W roku sprawozdawczym udało się zrealizować następujące projekty finansowane ze środków zewnętrznych:

- **Oznakowanie sektorów cmentarza żydowskiego** – projekt finansowany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych 15 260 zł + Stowarzyszenie Żydowski Instytut Historyczny, 3000 zł,
- **Strażnicy kirkutu, wystawa fotografii artystycznej tarnowskiego cmentarza żydowskiego** – projekt finansowany przez Miasto Tarnów, 6 000 zł,
- **XXI Międzynarodowy Tabor Pamięci Romów i II Konferencja Taborowa**, Konferencja naukowa poświęcona aktualnym problemom romologii w Polsce – projekt finansowany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, 15 000 zł,

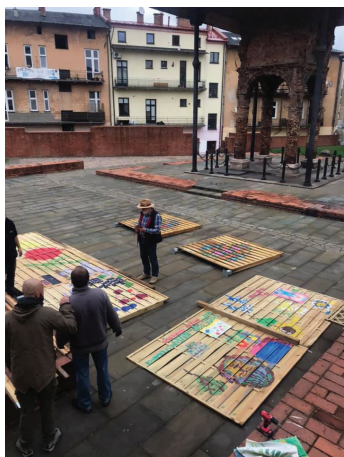
Publikacje:

- Natalia Gancarz, **Na bister / Nie zapomnij / Do not forget**, albumowe wydanie wyników badań nad miejscami upamiętniającymi romskie ofiary nazizmu, Tarnów 2020, 120 str., projekt finansowany przez Ministerstwo Edukacji, 32 500 zł
- Agnieszka Traczewska, **A Rekindled World**, album dokumentujący współczesne życie chasydów na świecie (rezultat wypraw do centrów chasydyzmu w Izraelu, Europie, Ameryce Płd., USA, Kanadzie), Tarnów 2020, 110 str., 120 fotografii, projekt finansowany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, 100 000 zł
- **Studia Romologica**, 12 tom rocznika naukowego poświęconego historii i kulturze Romów na świecie, Tarnów 2020, s. 200. projekt finansowany przez Miasto Tarnów, 10 000 zł.

W sumie pozyskaliśmy na realizację tych projektów 181 760,00 zł (49 124 USD)

- + 7 000,00 od Fundacji ORLEN na realizację obramowań grobów masowych w ramach programu grantowego PAMIĘTAMY! CZUWAMY!.. Prace i wydatki będą realizowane w I półroczu 2021 r.
- + 20 000 na Galicjaner Sztetl (suma przyznana, lecz ze względu na niemożność zorganizowania obchodów z powodu pandemii COVID-19 byliśmy zmuszeni do rezygnacji z realizacji zadania i zwrotu grantu).

Ponadto zorganizowaliśmy obchody Święta Sukkot, Rocznicę Spalenia Tarnowskich Synagog i Drugi Dzień Święta Chanuki.

Akcję pozyskiwania funduszy od donatorów z Diaspory bardzo aktywnie prowadzą nasi przyjaciele z USA – Dan Oren, Jill Leibman i Elizabeth Szancer. Najwyższe wsparcie od osoby indywidualnej otrzymaliśmy w tym roku od Artura Süskinda z Berlina. Wspierają nas również: właściciel tarnowskiej „Restauracji Stara Łaźnia” Krzysztof Chuderski oraz miejscowi przyjaciele, którzy czynią to z zachowaniem anonimowości.

W 2020 r. na Ścianie Pamięci przybyło kolejnych 14 tablic, honorujących fundatorów.

Przychody z tytułu darowizn (w ZŁ):

1.	darowizny w USD	34 324,33 ZŁ
2.	darowizny w EUR	53 543,99 ZŁ
3.	wpłaty za pośrednictwem platformy pay-pall	1 915,05 ZŁ
4.	wpłaty na rachunki bankowe od drobnych darczyńców	2 279,11 ZŁ
5.	wpłaty do skarbonek*	2 663,34 ZŁ

OGÓŁEM przychodu z tytułu darowizn wyniosły: 95 097,58 ZŁ

*Datki do skarbonek w Biurze i na Cmentarzu pochodziły od turystów zwiedzających nasze miasto oraz z akcji sprzedaży używanych książek, różnych drobiazgów przyniesionych z naszych domów i pozyskanych od przyjaciół, prowadzonej przed naszym biurem w sezonie letnim.

Ponadto Komitet skorzystał z pomocy finansowej w ramach Tarczy antykryzysowej 3,0 na zwolnienie ze składek ZUS od wynagrodzeń Natalii Gancarz w okresie od 1 marca do 31 maja 2020 r. w kwocie 1 565,01 zł. Powyższe zwolnienie stanowi pomoc publiczną przyznaną ze środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19 (Dz. Urz. UE c 91 I z 20.03.2020).

Sprawy personalne

W skład Komitetu oficjalnie wchodzi 21 osób. I jest to liczba wystarczająca, bo w praktyce bezpośrednio zaangażowanych jest tylko kilka osób.

Od początku 2019 r. Zarząd działa w składzie:

Adam Bartosz	– prezes Zarządu
Janusz Bogacz	– wiceprezes
Natalia Gancarz	– wiceprezes
Bogdan Lada	– skarbnik
Magdalena Chuderska	– sekretarz
Marcin Zaród	– członek Zarządu

Zarząd Komitetu zbierał się 2 razy na spotkaniach protokołowanych, ponadto spotkania odbywają się na bieżąco w miarę potrzeb.

Członkowie Zarządu pracują nieodpłatnie. Jedynie Natalia Gancarz zatrudniona jest na ½ etatu 987,42 zł netto (miesięczny koszt wynagrodzenia wynosi brutto 1611,90 zł (19 342,80 zł rocznie)), co daje nam możliwość pozyskiwania pracowników tymczasowych (stażystów) oddelegowanych przez Urząd Pracy i różne fundacje współpracujące z Komitetem (warunek oddelegowania do nas pracownika – przynajmniej jedna osoba zatrudniona na etacie).

W 2021 roku w związku ze wzrostem płacy minimalnej koszt zatrudnienia Natalii Gancarz wyniesie 1 064,81 zł netto, a w skali roku 20 931,72 zł brutto.

W 2020 r. zatrudniliśmy okresowo jako stażystów – 3 osoby bezrobotne, w tym 1 osoba pracująca na cmentarzu. Realną pracę w Komitecie w formie wolontariatu wykonują 3 osoby. Sprawami finansowymi zajmuje się kwalifikowana księgowa opłacana niesystematycznie wyłącznie w ramach realizowanych grantów).

Sprawozdanie z realizacji planu na rok 2020

1. Kontynuacja prac na cmentarzu w Tarnowie.

Z najważniejszych spraw, jakie planujemy zrealizować:

- Uzupełnianie bazy nazwisk odczytanych na nagrobkach (nie zrealizowano).
- Oznakowanie tabliczkami kwater i ścieżek (**zrealizowano**).
- Oznakowanie krawężnikami ostatnie 2 groby masowe w płn. części cmentarza (nie zrealizowano).

2. Wydanie angielskiej wersji książki A. Bartosza, *Galicyjskim szlakiem chasydów sądecko-bobowskich* (nie zrealizowano).

3. Realizacja projektów o charakterze edukacyjnym i memorialnym.

- Gaj Sprawiedliwych. Oficjalne otwarcie memorialnego zespołu przy Placu Rybnym i Placu Starej Synagogi (nie zrealizowano).
- Galicjaner Sztetl. Dni Pamięci Żydów Galicyjskich (**zrealizowano częściowo**).
- Międzynarodowy tabor Pamięci Romów(**zrealizowano**).
- Tarnowscy Sprawiedliwi. Konferencja (nie zrealizowano).

Plany na rok 2021

Zgłoszone aplikacje do projektów:

- Studia Romologica, t. 14, 2021	(Ministerstwo Spraw Wewnętrznych,	30 000 zł)
- Remont wozu cygańskiego	(Ministerstwo Spraw Wewnętrznych,	30 000 zł)
- Publikacja książki Natalii Gancarz,		
- <i>Wisardzi</i> /Wyrzucona	(Ministerstwo Spraw Wewnętrznych,	15 340 zł)
- Działalność bieżąca organizacji	(Ministerstwo Spraw Wewnętrznych,	105 000 zł)
- Strefa Pamięci	(Ministerstwo Kultury,	129 314 zł)
- Ulica Żydowska	(Fundusz Norweski,	322 000 zł)

RAZEM: 631 654,00 zł (170 717,30 USD)

Komitet ponosi koszty stałe na utrzymanie lokalu w skali miesiąca:

1.	wynajem lokalu od Gminy Miasta Tarnów po preferencyjnej cenie	670,00 zł
2.	energia elektryczna	80,00 zł
3.	Internet	45,00 zł
4.	średniomiesięcznie drobne prace remontowe i konserwatorskie zgodnie z umową z GMT	125,00 zł

OGÓŁEM miesięcznie: 920,00 zł
co w skali roku stanowi koszt: 11 040,00 zł

Problemy

Przez następne 5 lat jesteśmy zobowiązani wobec Funduszu Unii Europejskiej do utrzymania stanu cmentarza i zatrudnienia tam 2 osób (1,5 etatu) na etatach w wysokości co najmniej urzędowej płacy minimalnej. Roczny koszt wynagrodzenia = 60 671,52 zł rocznie = 16 180,07 USD.

Nadal nie mamy podpisanej zaktualizowanej umowy z krakowską Gminą Żydowską, pozwalającą nam na swobodniejsze dysponowanie terenem a co za tym idzie pozyskiwanie większych funduszy na utrzymanie cmentarza i realizację tam programów edukacyjnych. Rozmowy trwają.

Osoby pracujące na rzecz Komitetu (wolontariusze) odpowiadają na setki zapytań przysyłanych emailem, na FB i innych portalach internetowych, zwłaszcza dotyczących genealogii tarnowskich rodzin żydowskich, własności, czy historii rodzinnych. Jest to jedno z większych obciążeń naszego Biura - wymagające wzmocnienia naszej małej ekipy.

Adam Bartosz – Prezes Zarządu

Janusz Bogacz – wiceprezes

Natalia Gancarz – wiceprezes

Tarnów, 1 stycznia 2021 r.